

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Antiga vinya al costat septentrional de la BV-1224, 200 metres abans del PK-6
Emplaçament	Al costat del polígon industrial del Pont
Alçada:	268
Coordenades:	
Latitud:	41.7066
Longitud:	1.88124
UTM Est (X):	406922
UTM Nord (Y):	4617806

Classificació

Número de fitxa	08182 - 4
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX
Any	1894
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	La façana principal ha sofert un lleuger moviment provocat segurament pel trencament de la llinda principal.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A011000040000OK
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	dl., 13/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en una zona de terrasses marjades per al cultiu de la vinya, abandonades i emboscades de pi blanc i mata. És una construcció aïllada, aixecada damunt de la roca, de planta rectangular, de 3,70 per 3,10 metres, adossada parcialment en el marge per la seva part posterior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb clau de volta visible. El cobriment exterior és de terra. El gruix dels murs és de 60 cm. L'entrada està centrada en relació a la façana, mesura 1,80 per 0,74 metres, amb llinda plana. A causa del trencament de la llinda inferior, s'observa un afegitó a mode de pilar per evitar que el sostre cedeixi, provocant l'enfonsament parcial de la coberta; mesura 0,45 metres d'amplada per 0,78 metres de fondària. A la façana de ponent hi ha una obertura per donar claror a l'interior. Està orientada a migdia. A la llinda superior, que es troba a tocar del ràfec de pedra, hi ha gravada la data 1894 i la inicial "P."

A la façana, orientada a l'est, s'observen tres graons que es converteixen en una escala volada que permeten accedir a la feixa superior.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3026.

Al seu interior, s'hi ha detectat presència de quiròpters.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

